

Wat is het antwoord op een vraag? Kunnen er meerdere 'goede' antwoorden zijn en hoe komen die tot stand? Waarom lijkt het ene antwoord waar, maar mogelijk een ander antwoord ook? Veel onderwerpen lenen zich goed om leerlingen bewust te maken van het feit dat er vaak meerdere 'waarheden' zijn. Deze bewustwording helpt leerlingen om een kritische houding te ontwikkelen ten aanzien van informatie, de afzenders van die informatie en de mogelijke belangen die rondom een onderwerp spelen. Daar gaan leerlingen in deze lessenserie mee aan de slag.

Samenvatting van de les

In deze serie van twee lessen gaan leerlingen in teams aan de slag met het zoeken naar een antwoord op een onderzoeksvraag. Ze gebruiken daarvoor allemaal dezelfde onderzoeksvraag, om zo na afloop goed de mogelijk verschillende antwoorden te kunnen vergelijken. In de eerste les doen leerlingen ervaring op met het Big Six model rondom 'Informatievaardigheden'. Als huiswerk verdelen zij taken en gaan samen op zoek naar bronnen en een antwoord op de onderzoeksvraag. In de tweede les presenteren alle teams hun bevindingen en is er ruimte om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Benodigde voorkennis leerlingen

- Leerlingen weten wat een bron is en weten waar ze informatie kunnen vinden (bibliotheek, internet, experts, ouders, de docent, etc.)

Leerdoelen:

- Leerlingen ontwikkelen een kritische houding ten aanzien van informatiebronnen,
- Leerlingen zijn bekend met het Big Six model en kunnen dit toepassen op een onderzoeksvraag.

Duur

De gehele lessenserie duurt bij elkaar 2 lessen (in totaal is ca. 1.5 uur nodig). Dit is goed op te splitsen in twee losse lessen van ieder 45 minuten.

Materialen per team van 4 leerlingen

Voor deze lessenserie is een aantal materialen noodzakelijk:

- een laptop, desktop of tablet met internettoegang,
- een beamer met scherm of ander presentatiemiddel.

Locatie

De lessen kunnen het beste in een regulier klaslokaal plaatsvinden indien leerlingen over een eigen device beschikken. Anders is een computerlokaal een goed alternatief.

Vorbereidingen door de docent

1. Doorloop de [online workshop 'Informatievaardigheden'](#) van Kennisnet en maak jezelf bekend met het Big Six model,
2. Bedenk een onderwerp waarbij leerlingen een onderwerp moeten formuleren. Dat kan een onderwerp uit de actualiteit zijn, of een onderwerp waarmee je in de les bezig bent. Bedenk hierbij ook een duidelijke onderzoeksvraag die ieder team moet gaan beantwoorden.
3. Zorg voor beide lessen dat leerlingen in viertallen kunnen beschikken over een device.

Stappenplan Les 1: Zoekstrategie en taakverdeling

1. Voorkennis activeren: vraag de leerlingen als huiswerk voorafgaand aan de les één van de oefeningen uit de module '[NU.nl](#)' in de online workshop Informatievaardigheden te doen. Hiermee oefenen zij met het Big Six model en worden zij zich bewust van mogelijke manieren waarop informatie tot stand komt.

Tip: is het te hoog gegrepen voor leerlingen om zelfstandig een module uit 'NU.nl' te volgen, dan kun je dit natuurlijk ook voorafgaand aan deze lessenserie klassikaal behandelen.

2. **Doel benoemen:** vertel leerlingen dat zij in deze lessenserie aan de slag gaan met het beantwoorden van een onderzoeksvraag. Hierbij krijgen zij het Big Six model als leidraad. In de tweede lessenserie houdt ieder team een presentatie van max. 4 minuten over het antwoord op de onderzoeksvraag.
3. **Uitleg:** in deze eerste les formuleren de leerlingen hun zoekstrategie en verdelen ze taken. Indien een team tijd over heeft kunnen zij al direct aan de slag gaan met het zoeken en verwerken van informatie. Als huiswerk krijgen de teams de taak om een korte presentatie van maximaal 4 minuten en maximaal 4 slides voor te bereiden, waarin zij vier zaken duidelijk maken:
 - welke bronnen hebben ze gevonden?
 - wat voor informatie vonden ze daar?
 - welk antwoord gaf dat op hun onderzoeksvraag?
 - wat zouden zij de volgende keer anders/beter doen?
4. **Kern van de les:**
 - 10 á 15 minuten: verdeel de klas in teams van vier personen. Presenteer het onderwerp waar de teams mee aan de slag gaan. Je kunt hier een minipresentatie van maken die je eindigt met vragen als: "Maar hoe zit het nou echt? Wat is hier de waarheid? Welke belangen hebben mensen die hierbij betrokken zijn?". Eindig de presentatie met het delen van de onderzoeksvraag; wat moeten de teams gaan uitzoeken?
 - 15 minuten: de teams bepalen hun zoekstrategie. Hoe gaan zij een antwoord formuleren op de onderzoeksvraag? Wat hebben zij daarvoor nodig? Ze maken een plannetje en verdelen de taken in hun team; wie gaat welke bronnen zoeken en bekijken om het antwoord te kunnen formuleren.

Een goede vorm hierbij is om eerst met de gehele klas een 'mindmap' te maken. Hierbij zet je op het bord of op een vel papier de onderzoeksvraag in het midden, en noteer je deelvragen om de onderzoeksvraag heen. Per deelvraag kunnen de leerlingen nu bedenken wat zij nodig hebben om die te kunnen beantwoorden. Zo kom je samen tot meerdere mogelijke antwoorden en strategieën.
5. **Afronding:** vraag ieder team om in één minuut aan te geven hoe zij de onderzoeksvraag gaan onderzoeken. Op deze manier kunnen teams nog inspiratie van andere teams ophalen. Geef nogmaals duidelijk aan dat de teams als huiswerk hebben om samen een antwoord op de onderzoeksvraag te geven en dit tot een minipresentatie van maximaal 4 minuten te vormen. Je kunt hierbij een voorbeeld-taakverdeling geven om de leerlingen op weg te helpen: één leerling zoekt relevante bronnen, twee leerlingen verwerken de informatie en één leerling bereidt de presentatie voor.

Tip: het is handig als leerlingen online bij hun presentatie kunnen, bijvoorbeeld via Prezi, Office365 of www.slideshare.com. Op die manier hoeven zij niet te werken met losse bestanden op USB-sticks, maar kunnen ze direct vanaf internet hun presentatie centraal afspelen.

Stappenplan Les 2: Presentaties

1. **Doel benoemen:** in deze les gaan de leerlingen in teams kort aan elkaar de uitkomsten van hun onderzoek presenteren. Aansluitend is er een discussie over mogelijke verschillen tussen de antwoorden.

2. Uitleg: in deze les houden de leerlingen in dezelfde teams als de vorige les een korte presentatie. Hierin geven zij in vier minuten (dus één minuut max. per slide) de resultaten aan van hun onderzoek.
3. Kern van de les:
Aantal teams x 4 minuten: laat ieder team in vier minuten hun presentatie houden. Schrijf na iedere presentatie in enkele steekwoorden op het bord of op een flip-over vel de uitkomsten van het onderzoek op. Deze vormen het startpunt voor de discussie na afloop van de presentaties.
4. Afronding: Als alle presentaties geweest zijn start een klassikale discussie of er een eenduidig antwoord op de onderzoeksvraag te geven is. Is er een duidelijke richting, of zijn er veel verschillende antwoorden mogelijk? Hoe denken leerlingen dat dit komt?